

Tid Tisdagen den 15 mars 2016, kl. 16:00-17:10
Plats Bolindersalen 9:035, Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4
Justerat Tisdagen den 29 mars 2016
Anslaget Onsdagen den 30 mars 2016

Roger Mogert

Mikael Lind

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Roger Mogert (S), ordföranden

Karin Gustafsson (S)	§§ 1-51, 53-60
Suleiman Said (S)	
Cecilia Obermüller (MP)	
Martin Hansson (MP)	
Mikael Lind (M)	
Joel Laurén (M)	§§ 1-50, 52-60
Björn Ljung (L)	
Erik Slottnér (KD)	

Tjänstgörande ersättare:

Ulrica Schenström (M)	för Joakim Larsson (M)
Jimmy Lindgren (S)	för Annika Johansson Hansson (S)
Maria Hannäs (V)	för Sebastian Wiklund (V)
Hans Breismar (M)	för Kristina Lutz (M)
Martin Levanto (M)	för Joel Laurén (M) § 51
Berit Nyberg (S)	för Karin Gustafsson (S) § 52

Ersättare:

Berit Nyberg (S)	§§ 1-51, 53-60
Haval Murad (MP)	§§ 7-60
Martin Levanto (M)	§§ 1-50, 52-60
Peter Backlund (L)	

Tjänstemän:

Dessutom närvarade stadsbyggnadsdirektören Anette Scheibe Lorentzi, Nämndsekreterare Petra Berglund och Joel Sand, borgarrädssekreterare David Jonsson och Daniel Carlsson Mård och stadsbyggnadskontorets avdelningschefer samt handläggande tjänstemän i de aktuella ärendena.

§ 8**Hästen 21**, Norrmalm, Dnr 2015-14011-54**Stadsbyggnadsnämnden**

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), Cecilia Obermüller m.fl. (MP) och Maria Hannäs (V):

- 1 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att planarbetet påbörjas, samt att därutöver anföra följande:

Stockholm city är hela Sveriges ekonomiska och administrativa centrum. Det är stadens viktigaste arbetsplatsområde och ett vardagsrum för stockholmarna. För Stockholm är det avgörande att city kan utvecklas och erbjuda attraktiva arbetsplatser och offentliga miljöer. City ska vara ett dynamiskt stadsutvecklingsområde.

Stadsbyggnadsnämnden ser i grunden positivt på att city utvecklas. Det är viktigt att förändringarna i city sker utifrån ett samlat perspektiv. Planeringen av Hästen 21 måste ses i ett sammanhang.

Byggherrens förslag på ny bebyggelse på Hästen 21 har en mycket hög arkitektonisk kvalitet.

Den föreslagna omvandlingen av kvarteret Hästen 21 innehåller dock fler svårigheter. Stadsbyggnadsnämnden instämmer i stadsbyggnadskontorets bedömning att höjden på den föreslagna bebyggelsen måste ses över. Förslagets kulturmiljökonsekvenser måste belysas i en större kontext och en eventuell rivning måste motiveras noggrant.

Det är även viktigt i det fortsatta planarbetet att inte bara kulturmiljökonsekvenserna utan även förslagets miljökonsekvenser ses över, en rivning ska betraktas ur ett livscykelperspektiv och en livscykelanalys av bebyggelseförslagen ska vara en del av miljökonsekvensbeskrivningen. Möjligheterna och konsekvenserna av att renovera och utveckla fastigheten ska klarläggas i en utredning.

Stadsbyggnadsnämnden ser det också som viktigt att utredningsarbetet, särskilt MKB:n, ses i ett större sammanhang och att arbetet med Hästen 21 kan användas i det övergripande cityarbetet.

Stadsbyggnadsnämnden ser det som särskilt viktigt att mötet med gatan samt taklandskapets offentlighet bearbetas i den

fortsatta planeringen. Eventuellt tillkommande takterrasser ska ha en tydligt offentlig prägel och var öppna för allmänheten. Det är också av särskilt vikt att bebyggelsen stärker gatumiljöns attraktivitet. City lider ofta av en allt för stängd gatumiljö, om det tillkommer bebyggelse ska den bryta med denna byggnadstradition.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 25 januari 2016.
Bil § 8

Utlåtandet avser startpromemoria för planläggning av Hästen 21 i stadsdelen Norrmalm. Kontoret föreslår att nämnden beslutar följande:

- 1 Ge kontoret i uppdrag att påbörja planarbete i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), Cecilia Obermüller m.fl. (MP) och Maria Hannäs (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Mikael Lind m.fl. (M) och Erik Slottnér (KD) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut, samt att därutöver anför följande:

City ska vara en inbjudande och välkomnande plats för stockholmare och besökare, unga som gamla. Det betyder att city måste erbjuda en mångfald av aktiviteter som tilltalar många olika människor, genom såväl permanenta inrättningar som tidsbegränsade evenemang och kulturevent. Men city behöver också erbjuda ett rikt utbud av restauranger, caféer och butiker, liksom en blandning av arbetsplatser och bostäder.

I detta avseende är förslaget att utveckla fastigheten med ökade ytor för kontor och handel samt möjligheten till fler bostäder alldeles utmärkt, och kommer att ha stor betydelse för upplevelsen av denna del av city. Värdet av den föreslagna byggnaden och dess innehåll överväger värdet av den befintliga från 1973.

Det bör, i det fortsatta planarbetet, studeras om det utifrån ett genomförandeperspektiv är möjligt att öka antalet nya bostäder ytterligare. En blandning av bostäder och verksamheter är dessutom en förutsättning för ökad trygghet i city. Avslutningsvis anser vi inte att det föreligger särskilda skäl för att, redan i detta tidiga skede, sänka byggnadshöjden eller på annat sätt minska volym och skala.

- 3) Björn Ljung (L) föreslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att delvis godkänna stadsbyggnadskontorets förslag till beslut, samt att därutöver anföra följande:

Volymerna i förslaget för Hästen 21 är ytterligare ett exempel på City-områdets förvandling som präglas av brist på helhetsgrepp. Tillsammans med bl.a. Trollhättan-fastigheterna och Hästskon 12 utgör förvandlingen ytterligare steg mot ett City med betydande skalförskjutningar. Den föreslagna rivningen och byggnationen föreslås nå höjder som motsvarar Hötorgshusen, detta på en plats precis bakom NK-huset och med mycket få bostäder.

Liberalernas utgångspunkt för byggnation i City är att den planerade bebyggelsen måste ses i ljuset av City-området i övrigt. Situationen med större byggnationer vid gallerian, vid Malmskillnadsgatan och nu bakom NK-huset är en utveckling utan helhetsgrepp. En omedelbar konsekvens av denna utveckling är att NK-husets kulturmiljövärden inte omhändertas som en följd av bebyggelsevolymen i förslaget. Höjden på den föreslagna byggnaden är i nivå med Hötorgshusen.

Vid sidan av skalförskjutningarna i City har området förändrats från ett område där man arbetar och bor till ett område där man enbart arbetar. City är i starkt behov av fler bostäder, inte minst på grund av sitt mycket attraktiva läge. Förslaget innehåller 25 lägenheter vilket är allt för lite för en byggnad av den storleken som föreslås. Minst en fjärdedel av tillbyggnaden borde kunna rymma bostäder i enlighet med principen om en "bostadskvadrat" för City, det vill säga att var fjärde tillbyggd kvadratmeter i City borde vara planerad för bostäder.

Utan ett sammantaget grepp om City-området där varje enskilt ärende ses i ljuset av helheten och utan ett rejält

tillskott av bostäder kommer Liberalerna inte att bifalla förslag i City som förslaget för Hästen 21.

Beslutsgång

Ordföranden Roger Mogert (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), Cecilia Obermüller m.fl. (MP) och Maria Hannäs (V).

Reservation

Mikael Lind m.fl. (M) och Erik Slottnér (KD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Björn Ljung (L) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.